

نویسہ ہاے باستان

امیر زمانی

www.ketab.ir

نشر دیایه

نویسه‌های باستان

امیر زمانی

صفحه‌آرا: زهرا محمودپور هریس

طراح جلد: ماهان ذاکر

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۲-۳۱۵-۲

چاپ اول: ۱۳۹۷، ۷۰۰ نسخه

قیمت: ۲۷۵۰۰ تومان

تلفن فروش نشر دیبایه: ۵۵۴۲۸۹۰۱

نشر دیبایه

www.dibayeh.ir

https://t.me/nashredibayeh

www.efarhang.com

۱۵۵۱۷۱۹

نویسه‌های باستان

مبتدیان در خولستان

علاء و صول

سرشناسه: زمانی، امیر، ۱۳۶۲

عنوان و نام پدیدآور: نویسه‌های باستان/نویسنده امیر زمانی.

مشخصات نشر: تهران: دیبایه، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۳۲۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۱۲-۳۱۵-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: زبان‌های باستانی - ایران - نویسه‌شناسی

موضوع: Extinct languages - Cuneiform - Iran

موضوع: زبان‌های باستانی - نویسه‌شناسی

موضوع: Extinct languages - Cuneiform

رده بندی کنگره: ۱۳۰۰۹/۸ PIR۸۶

رده بندی دیویی: ۴۰۰/۰۹

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۹۰۳۱

حقوق چاپ و انتشار این اثر محفوظ است.

تکثیر و تولید مجدد آن به هر صورت (چاپ، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)

مشروط به دریافت اجازه کتبی ناشر است.

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه مؤلف
۱۳	 دیباچه
۱۹	بخش اول - نویسه‌های تراش‌ری و اکدی
۱۳۳	بخش دوم - نویسه‌های دوناگ
۲۱۱	بخش سوم - نویسه‌های اوستایی
۲۳۳	بخش چهارم - نویسه‌های میخی فارسی باستان
۲۷۱	بخش پنجم - نویسه‌های پارتی (پهلوی اشکانی)
۲۹۱	بخش ششم - نویسه‌های پهلوی کتیبه‌ای
۳۰۳	بخش هفتم - نویسه‌های سغدی مانوی
۳۱۹	بخش هشتم - نویسه‌های زبور پهلوی
۳۳۳	بخش نهم - نویسه‌های پهلوی کتابی
۳۴۴	 ضمیمه: جدول آواها

مقدمه‌ی مؤلف

مدت‌ها بود در فکر نگه‌آوری کتابی برای خط‌های باستانی برای دانشجویان بودم تا این‌که به کتابی درباره‌ی نویسه‌های نوآشوری برخورددم از پروفیسور دنیل اسنل. کتاب بسیار قدیمی بود چیزی حدود ۴۰ سال پیش، اما بسیار مفید. در آن سال‌ها قونتم برای آن خط نبوده و نویسنده تلاش زیادی کرده که تا حد ممکن خوانا باشد. تصمیم گرفتم کتاب را با تغییراتی در مجموعه کتب، نویسه‌های اکدی را اضافه کنم و سراغ خط‌های باستانی ایران هم رفتم. با پروفیسور اسنل صحبت کردم و ایشان هم بسیار خوشحال شد. تصمیم گرفتم که چیدمان کل کتاب را به این صورت قرار بدهم که دانشجویان در هر روز فقط چهار نویسه را تمرین کنند و برای هر نویسه هشت خانه در جدول قرار دادم برای تمرین در همان روز. در بخش اول کتاب که مربوط به نویسه‌های نوآشوری است تمرین‌های متعددی وجود دارد و نویسه‌ها مدام تکرار می‌شود. آن‌جایی که در مردم تلفظ نویسه مشکل است معادل تقریبی فارسی‌نو را هم آورده‌ام. در این بخش همانطور که پروفیسور اسنل اشاره کرده است فقط نویسه‌های پربسامد آمده است، نه همه‌ی نویسه‌ها.

ابتدا قرار بود فقط نویسه‌های نوآشوری را گردآوری کنم اما با صحبتی که با دکتر ستانم داشتیم تصمیم گرفتم دیگر نویسه‌هایی که دانشجویان با آن سروکار دارند را هم بیاورم.

در کتاب‌های مختلف مربوط به نویسه‌های نوآشوری و اکدی، هر نویسه شماره‌ای دارد که فقط شماره‌ای را که پروفیسور اسنل آورده نوشته‌ام.

بخش دوم نویسه‌های سنسکریت است که سعی کرده‌ام بسیاری از ترکیب‌های پربسامد نیز در آن باشد تا دانشجویان بتوانند از واژه‌نامه‌ی منیر ویلیامز به راحتی استفاده کنند.

بخش سوم نویسه‌های اوستایی است. تفاوت‌هایی بین روش بارتمه، هوفمان و شرورو «دییاج‌های بر زبان اوستایی» وجود دارد اما معیار آوانویسی را روش هوفمان قرار داده‌ام که هم‌اکنون در سرتاسر دنیا پذیرفته شده است.

بخش چهارم، نویسه‌های میخی فارسی باستان است. حرف‌نویسی و آوانویسی این نویسه‌ها در روش کنت، شرورو و اشمیت متفاوت است که سعی کرده‌ام تفاوت‌های این روش‌ها را با تمرین مشخص کنم.

در بخش‌های بعدی، پارتی کتیبه‌ای، پهلوی کتیبه‌ای، سغدی مانوی، زبور پهلوی و پهلوی کتابی، روش شرور را انتخاب کردم چرا مفیدتر و کارآیندتر و جدیدتر از روش مکنزی دیده‌ام.

در پایان باید به خواننده عزیز بگویم که تلاشم بر آن بوده از کتاب‌هایی استفاده کنم که قابل اعتماد باشند و لیستی از کتاب‌های مورد استفاده را در پایان هر بخش بیاورم تا اگر دانشجویان بخواهند بتوانند به اصل کتاب‌ها مراجعه کنند. اول می‌خواستم بعد از هر نکته یا توضیح ارجاع آن را بیاورم اما هدف این بود که کتاب برای مطالعه و تمرین خلوت و استفاده‌ی آن مفیدتر باشد و برای همین لیست همه‌ی کتاب‌هایی که به کار برده بودم را در انتهای هر بخش آوردم. سپاسگزاری:

از آقای ع. پاشا، بسیار ممنونم که همیشه مهربانانه پاسخگوی سؤال‌های وقت و بی‌وقت من بوده‌اند و بدون اغراق هر کتابی که از من چاپ شود چه از لحاظ محتوای کتاب و چه از لحاظ فراهم آمدن چنین فرصتی خود را مدیون راهنمایی‌های ایشان می‌دانم. البته هر گونه اشتباه سهوی که در کتاب باشد حتماً مسئول مستقیم آن خود نویسنده و یا مترجم است.

از آقای عباس ارض‌پیمای ممنونم که دست‌انته از این کتاب حمایت کردند و با پی‌گیری‌های ایشان بود که این کتاب به ثمر نشست. از آقای شهرداد میرزایی مدیر انتشارات دیبایه، بسیار سپاسگزارم. از دوست خوبم آقای میلاد عابدی، دبیر انجمن علمی زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، نیز سپاسگزاری می‌کنم که درباره‌ی مطالب کتاب مشورت‌های خوبی به من داد و طرح جدول آواها نیز پیش از انتشار به ایشان نشان دادم. آقای احمدرضا فضایی مدیر مسئول مؤسسه فرهنگی هنری نوین پویان بسیار سپاسگزارم که حسن نیت ایشان و شانس همکاری با او برای من مغتنم است.

از پروفسور پرویز اُکتر شرور، دانشگاه هاروارد، نیز بسیار ممنونم که همیشه مرا یاری کرده است و حتا فونت‌هایی که در این کتاب استفاده کرده‌ام را ایشان برای من فرستاد. از پروفسور سالت رابرتسکی، دانشگاه لایتن، بسیار سپاسگزارم که همیشه از راهنمایی‌های ایشان استفاده کرده‌ام و قدردان هفتاد و پنج سال ایشان هستم. از استاد گرانقدرم پروفسور ووترهنگلمن بسیار سپاسگزارم که فکر این کتاب در کلاس‌های ایشان زاده شد و من آن را به دست گرفتم.

قدردان خانواده‌ی عزیزم هستم که همیشه مرا در این مسیر حمایت کرده‌اند. از پدر و مادر و برادرانم بسیار ممنونم که با علاقه‌مندی درباره‌ی کل کتاب نظرهای کاربردی بسیار داد و خیلی از مثال‌های مورد استفاده را او به من یادآوری کرد، بدون حضور او یک خط هم میسر نبود.

امیر زمانی

فروردین ۹۶

اراک